SVETA MISA

25922

DOMINIKANSKI NOVICIJAT
DUBROVNIK

S V E T A M I S A

Tumačenje

D J A K O V O
- 1 9 6 1 -

Izdao Biskupski ordinarijat u Djakovu. Umnoženo kod Biskupskog ordinarijata u Djakovu, Štrosmajerov trg 6. 1961. god. Odgovorni urednik: Msgr Rudolf Sverer, ravnatelj biskupske kancelarije u Djakovu, Štrosmajerov trg 6.

P R E D G O V O R

Tko već nije koji puta promatrao žalosna srca ovaj jadni prizor kod nedjeljne sv. Mise: djeca bez molitvenika, kadkada ne mogu sa svojih mjesta ni vidjeti žrtvenika, rastreseni nestrpljivo čekaju, da sv. Misa što prije svrši. A čim svećenik izmoli posljednje Evandjelje, pojure prema izlazu, koliko ih noge nose.

Bez sumnje su na satu vjeronauka naučila, da su dužna dolaziti na sv.Mi su, to im je pače bilo osobito strogo naloženo. Ali ova obveza nije dobila onaj pravi unutarnji temelj, po kojem bi djeca zaista shvatila misterij sv. Mise i zaista sudjelovala u njem.

Rezultat i ne može biti drugčiji. Kad jednom prestane obaveza, koja je samo izvana bila nametnuta, a u dušine postoji religiozna potreba, dijete se ne će odazvati, kad ga opominjemo ipozivljemo, da izvrši svoju dužnost.

Ovaj neuspjeh uznemiruje mnoge svećenike i vjeroučitelje, oni shvaćaju da djecu treba naučiti kako će "sudjelovati" u sv. Misi. Oni se brinu, da se djeci odredi u crkvi mjesto, s kojega mogu vidjeti, što se zbiva na žrtveniku i da im dadu molitvenik u ruke. Time katkada i završuje njihovo

nastojanje. Ovime je doduše nešto učinjeno, ali to nije dosta. Nije dosta, da dijete imade molitvenik, nego mora znati, kako će se s njime poslužiti. Ako to ne zna onda će se s molitvenikom zabavljati kako se zabavljalo sa svojom kapom. Od toga ne će biti velike koristi.

Da bi djeca mogla "sudjelovati" u sv. Misi, treba je djeci protumačiti. Nastaje pitanje: gdje i kako? - "Gdje" - "U crkvi!" reći će ne neki. Nije li sasvim prirodno da se tumači u crkvi, kad se na žrtveniku prikazuje sv. Žrtva, kada je djeca imaju pred očima?" Je li to zaista tako? Da djeca shvate sv. Misu, da li je dosta samo ovakva zorna obuka? Ne! Radi se o tome, da djecu naučimo, kako će "sudjelovati" u sv. Misi. Ne će li tumačenje biti na štetu "sudjelovanja"?

Ali netko će možda reći: "Ja uz moje će tumačenje djeca i moliti". Hoće li molitva, što ćete im je vi iza svoga tumačenja nametnuti probuditi u djeci osobnu reakciju? Budući da je njihova duhovna inicijativa svedena na najmanju mjeru, može se dogoditi, da im sudjelovanje bude vrlo površno, a možda i posve verbalno.

Upravo smo vidjeli, naš je cilj, da dijete naučimo, kako će biti dionikom sv. Mise. To znači, ako je tumačenje važno, nije manje važno "uvodjenje" u sv. Misu. Ako smo katkada primorani, da u isto vrijeme obavljamo i jedno i drugo, bit će to na štetu i jednoga i drugoga. Naše je mišljenje, da ih treba odijeliti.

Treba odrediti mjesto i metodu kod tumačenja. - Mjesto i metodu kod uvodjenja u sv. Misu. Tumačenje neka se obavlja na satu vjeronauka sa svim pedagoškim pomagalima današnjega vremena ili u crkvi, ali izvan sv. Mise. Mi ćemo nastojati, da probudimo i podržavamo u djeci pobožnost, ali samo toliko, koliko je potrebno. Neka djeca budu na prvom mjestu, a ne mi.

Kako ćemo protumačiti sv. Misu? Mi se ne ćemo zadovoljavati time, kako se to nažalost vrlo često dogadja, da tumačimo dijelove sv. Mise, potankosti, sve čine, upotrebu posvećenog posudja, nego ćemo tumačiti duboki smisao sv. Mise i sve upraviti na nj, kako bi se taj smisao zauvijek utisnuo u dječje duše.

Kako ćemo djecu uvoditi u sv. Misu? Tako, da potičemo djecu, neka budnom pažnjom prate sve, što čini i govori svećenik kod žrtvenika, jer je sv. Misa upravo u tom, što svećenik čini i govori. Ova će ih pažnja potaknuti, da svoju osobnu molitvu sjedine sa svećenikovom molitvom.

Istakli smo evo neke glavne smjernice, a sada prelazimo na pojedinosti.

I. P o g l a v l j e

DUBOKO ZNAČENJE SV. MISE

Duboki smisao sv. Mise protumačit ćemo u slijedeće tri slike.

PRVA SLIKA

Zadnja Večera

P o k a z a t i d j e c i s l i k u Z a d n j e V e č e r e.

Na Vel. Četrvtak reče Isus Petru i Ivanu: "Idite i pripravite nam vazmeno janje". Oni mu rekoše: "Gospodine, gdje hoćeš da pripravimo?" Isus im reče: "Kad udjete u grad, naći ćete čovjeka, koji nosi vodu u krčagu, podjite za njim. On će vam pokazati dvoranu, prostrtu sagovima. I ondje pripravite". Tako je i bilo. Petar i Ivan su pripravili večeru. Kad Isus dodje s ostalim apostilima, sjedne za stol i reče "Vrlo sam želio, da ovu pashu jedem s vama, jer vam kažem, da je odsada ne ću jesti, dok se ne izvrši u kraljevstvu Božjem".

I uzevši kruh, zahvali, prelomi i dade im govoreći: "Uzmite i jedite, ovo je Tijelo Moje, koje će se predati za vas".

Sada treba čavlićima ispod slike pričv
stiti traku od papira, na kojoj su kru
nim slovima kao na oglasu napisane rije

OVO JE TIJELO MOJE

Zatim drugu traku s riječima:

OVO JE KRV MOJA

Zatim uze kalež, zahvali i reče:
"Pijte iz njega svi, jer je to kalež Kr
Moje, koja će se proliti za oproštenje
grijeha".

I onda doda: "Ovo činite na moju
uspomenu".

DRUGA SLIKA

Kalvarija

T r e b a d j e c i p o k a z a
t i s l i k u r a s p e ć a .

Na Vel Petak o podne Isus je pri-
kovan na križ. Tri sata traje njegova
smrtna borba. On trpi šuteći, dok Ga mno
štvo vrijedja i pogrdjuje, a vojnici ra
vnodušno i besćutno gledaju taj prizor.
Samo od vremena na vrijeme otkida se s
Njegovih ustiju koja riječ:

- za Njegove krvnike: "Oče, opro-
sti im, jer ne znadu što čine".

- za nas: "Ženo, evo ti sina!" re-
če Presvetoj Djevici pokazujući joj po -
gledom Ivana, a Ivanu reče: "Evo ti maj-
ke!"

- za dobroga razbojnika: "Zaista
ti kažem, još danas ćeš biti sa Mnom u
raju."

I tek pošto se pobrinuo za sve -
one, koji ga okružuju, jedna je riječ
odala tjeskobu Njegove duše: "Bože moj,
Bože moj, zašto si me ostavio?"

Zatim bolni uzdah: "Žedjam!"

Smrt se približava. Isus reče: "Svr
šeno je!" Isus povika iza glasa, velikim
glasom prikaže On svoju gorku muku: "Oče,
u ruke Tvoje predajem duh svoj".

Sve se ispunilo, što je Isus navi-
jestio na Zadnjoj Večeri:

Njegovo je tijelo bilo predano za
nas. Njegova je Krv bila prolivena za
oproštenje grijeha.

Sada treba pričvrstiti ispod slike dvije
trake, jednu s ovim riječima:

KOJE CE SE PREDATI ZA VAS

A drugu:

KOJA ĆE SE PROLITI NA OPROŠTENJE GRIJEHA

Nebeski je Otac primio Isusovu žr-
tvu. Otkupljenje je izvršeno.

Ova je žrtva bila primljena:
1.) jer je svećenik, koji ju je prikazao, neizmjerno omilio Bogu bio je to Njegov Sin:
2) jer je žrtva bila od neizmjerne vrijednosti: bio je to Njegov Sin.

Posve nam je jasno, da odsada nijedna druga žrtva ne će biti mila Božjem Srcu.

TREĆA SLIKA

Sv. Misa

P o k a z a t i s l i k u k o j a p r i k a z u j e s v. M i s u

Zato je Isus rekao svojim apostolima na Zadnjoj Večeri, pošto je pretvorio kruh u Svoje Tijelo a vino u Svoju Krv: "Ovo činite na moju uspomenu". I biskupi i svećenici čine isto. Što dakle vidimo na oltarima naših crkvi i na stolu u Blagovaštu? Kalež s vinom i pliticu (patenu), na kojoj je kruh.

Biskupi i svećenici ponavljaju nad kruhom i vinom iste Isusove riječi izrečene na Zadnjoj Večeri:

"Ovo je Tijelo Moje",

"Ovo je Krv Moja".

U tom času pretvara se kruhi vino u Tijelo i Krv Isusa Krista.

Pod prilikama (oblik, boja, okus) kruha i vina postaje Krist stvarno nazočan. Prema tome biskupi i svećenici prikazuju Krista nazočna na oltaru, kako se je On sam prikazao na Kalvariji.

Dakle, svi vjernici, koji su upravo sa svećenikom prikazali kruh i vino, mogu sada prikazati i Krista.

Čitava Crkva, biskupi, svećenici i vjernici pozvani su da zajedno s Kristom prikazuju svoj život. Biti dionikom sv. Mise znači, sjediniti žrtvu svoga života s Kristovom žrtvom.

Sada treba pričvrstiti pod sliku traku s ovim riječima:

OVO ČINITE NA MOJU USPOMENU

Da potaknemo djecu na razmišljanje o prvom poglavlju, možemo upotrijebiti: "Moja liturgijska bilježnica" br.1.

II. P o g l a v l j e

VAŽNOST SV. MISE

I ovdje ćemo se poslužiti trima slikama, da protumačimo važnost sv.Mise.

PRVA SLIKA

Sv. Misa - središte života

P o k a z a t ć e m o d j e c i s l i k u, k o j a p r i k a z u j e P r i č e s t m a l e d j e c e.

"Ja sam kruh života... Ja sam živi kruh, koji je sišao s neba",rekao je Isus. Kod sv. Mise, za vrijeme Pričesti dolaze da primaju ovaj Kruh svi oni,koji imaju život u sebi i žele, da im taj život raste. Kod sv. Mise, poslije Pričesti,pohranjuje svećenik u Svetohranište živi Kruh da se njime hrane svi oni, koji hoće živjeti, a nijesu još mógli doći. Ali ne samo da sv. Misa svakome od nas donosi kruh života, nego je Crkva upravo oko sv. Mise organizirala čitav svoj život. Sv. je Misa okupljala prve kršćane u katakombama. Zatim, dok još nije bilo kršćanskih hramova Sv. je Misa udruživala svećenike i vjernike u kućama siromaha , isto tako kao u palačama bogataša. Poradi sv. Mise gradile su se katedrale kao i najskromnije seoske crkvice. Sv. je Misa nadahnjivala veličanstvene obrede,koji se tu obavljaju. Sv. je Misa u središtu liturgije, čitavoga bogoslužja.

Sv. je Misa davala odvažnosti mučenicima, da svjedoče za svoju vjeru i da za nju proliju svoju krv. Vi poznajete mučeništvo maloga Tarzicija. On je iza sv. Mise, kod koje se pričestio,nosio sveto Tijelo kršćanima u tamnici, a na putu je bio kamenovan.

Sv. je Misa veličanstvena molitva, jer je u sv. Misi Isus s nama, pače On nam se daruje, da budemo jaki. da se zajedno s Njime prikažemo Bogu.I stoga je dužnost svakoga kršćanina, da pribiva sv. Misi barem svake nedjelje.

Pričvrstimo pod sliku, koja prikazuje sv, Pričest, traku s ovim riječima:

JA SAM KRUH ŽIVOTA

DRUGA SLIKA

Sv. Misa - duhovno središte svijeta

P o k a ž i m o d j e c i s l i k u, k o j a p r i k a z u j e k a k o s e n a s v i j e t u n e p r e s t a n o p r i k a z u j e s v. M i s a n a p r. "Euharistijski sat".

Pogledajte ovu sliku. Poradi raznih geografskih dužina nema ni jednoga

sata ni danju, ni noću, a da se ne bi na bilo kojoj točki zemaljske kugle služila sv. Misa. Kad je u Francuskoj šest sati ujutro, onda je 13 sati u Indokini
14 sati u Japanu
20 sati u Tahitima
23 sata u Meksiku.

Dakle, u svakom času dana i noći dolazi Isus na žrtvenik, a s Isusom silaze s neba Njegove milosti, da po njima budemo čisti, dobri, vjerni, velikodušni,

- da tako stvorimo u svijetu žarišta, iz kojih će zračiti čistoća, dobrota, vjernost, velikodušnost.

- da tako stvorimo atmosferu duhovnoga života u svijetu, koji bi bez toga utonuo u zlo, u mržnju, u laž u sebičnost.

Tko bi nam dao Isusa, tko bi nam donio Njegove milosti, što bi od nas bilo bez sv. Mise? A što bi bilo od svijeta? Razumijete li sada Isusove riječi, kad je Židovima govorio o kruhu života: "Ovo je kruh Božji... koji daje život svijetu".

Pričvrstit ćemo ispod slike "Euharistijski sat" traku s ovim riječima.

OVO JE KRUH BOŽJI, KOJI DAJE ŽIVOT SVIJETU

O.de Foucault je ove riječi potpuno razumio. On se nastanio u pustinji samo zato, da može tamo služiti sv. Misu i

da i tamo sja Isusovo milosrdje, jer je bio uvjeren, da će na taj način najviše moći predobivati duše muslimana.

TREĆA SLIKA

Sv. Misa - središte jedinstva

P o k a ž i m o d j e c i s l i k u, k o j a p r i k a z u j e o p ć i n s t v o s v e t i h.

Nama je vrlo teško shvatiti tajnu sv. Mise i njezinu važnost, ali je potpuno shvaćaju Presveta Djevica, Sveci i Andjeli.

Stoga je za vrijeme sv. Mise, kad je Isus nazočan, okupljeno oko Njega čitavo nebo prikazujući s Njime ovu veliku žrtvu hvale.

S druge strane stavljaju duše u čistilištu svu svoju nadu u tu žrtvu. U sv. Misi se na njih primjenjuju Isusove zasluge, a to olakšava njihovo tr - pljenje i izbavlja ih iz mjesta muka.

I tako sv. Misa ne ujedinjuje samo vjernike, jer ih čini dionicima jednoga Kruha, nego ona sjedinjuje zemlju s nebom i sa čistilištem.

I tako je sv. Misa u izvjesnom smislu središte ne samo Crkve, koja se bori, već i Crkve koja trpi i Crkve u slavlju. U sv. se Misi potpuno ostvaruje ovdje na zemlji Isusova želja: "Da budu jedno!" Tako se po sv. Misi najvi

še približujemo "Općinstvu Svetih" ...

Ispod slike Općinstva svetih treba pri
čvrstiti dvije trake, jednu iza druge:

DA SVI BUDU JEDNO

DA SVI BUDU JEDNO, KAKO SMO MI JEDNO

Da se utvrdi ovo drugo poglavlje poslu
žimo se knjigom: "Moja liturgijska bi-
lježnica" br. 2.

III. P o g l a v l j e

ŽRTVENIK I NJEGOVA OPREMA

PRVA SLIKA

Žrtvenik nekada

Neka dj e c a p r o m a t r a-
j u s l i k u i l i c r t e ž, k o
j i p r i k a z u j e d v a u z o r
k a a n t i k n o g ž r t v e n i k a.
"Moja liturgijska bilježnica" br. 3.

Isus je pretvorio kruh i vino na stolu u Blagovalištu. U prvim vjekovima, kad se sv. Misa služila u kućama kršćana, biskupi su i svećenici upotrebljavali također stol. Poslije su izradjivali od dragocjena drva i ukrašavali rezbarijama posebni sto samo za tu svrhu.

Ali u katakombama - a to su hodnici izdubeni u kamenu ispod groblja, gdje su se kršćani morali sakrivati za vrijeme progonstva - nije bilo stola. Tada su sv. Misu prikazivali na grobovima mučenika.

Današnji naš žrtvenik spaja oba ova oblika (oblik stola i oblik groba.

Neka djeca stave ispod slika "stol-žr
tvenik" i "grob-žrtvenik" naziv, koji
im pripada.

ŽRTVENIK - STOL

ŽRTVENIK - GROB

DRUGA SLIKA

Žrtvenik danas

N e k a d j e c a p r o m a-
t r a j u s l i k u i l i c r t e ž,
k o j i p r i k a z u j e d a n a-
š n j i ž r t v e n i k, k a m e n u
p l o č u, g r o b z a s v. m o ć i.
"Moja liturgijska bilježnica" br.4.

Današnji je žrtvenik ravna ploča poduprta stupićima, koji podsjećaju na noge nekadašnjega stola, ili mu je podnožje od kamena u obliku sarkofaga. U nekim crkvama vidi se pače tijelo sveca, koje je u sarkofagu.

Ploča na žrtveniku mora biti od kamena ili mramora, u njoj je urezano pet križeva (jedan u sredini i po jedan u četiri ugla), oni nas podsjećaju na pet Kristovih rana. Ali siromašne crkve u misijama ne mogu imati kamenu ili mramornu ploču veliku kao žrtvenik. U tom slučaju umeće se u žrtvenik četverouglasta ploča manje. veličine, ali barem tolika, da se na nju može položiti hostija i polovica podnožja kaleža. Takav žrtvenik zovu pokretnim ili prenosnim.

Bila ova kamena ploča velika kro žrtevik ili manja, u njoj mora biti udubina za moći kojega sveca.Tako su oni, koji su dali svoju krv i svoj život za Krista, združeni najbliže s Njegovom Euharistijskom žrtvom.Oni nas opominju na dužno počitanje, a svećenik cjelivajući žrtvenik prizivlje njihov zagovor.

Žrtvenik nije smješten izravno na tlu svetišta, nego je uzdignut.Obično do njega vode tri stepenice, one označuju tri bogoslovske kreposti, po kojima se duša diže k Bogu: vjeru, ufanje i ljubav.

Katkada je uzdignuto čitavo svetište, a ne samo žrtvenik, ali stepenice, po kojima se uspinje, nijesu u tom slučaju dio žrtvenika. One služe samo zato da se žrtvenik bolje vidi.Katkada se stavlja iznad žrtvenika veličanstveni baldahin ili nebo, da bi se još više naglasila važnost žrtvenika.

U većini crkava stoji u sredini žrtvenika svetohranište ili taberna - kul u obliku male četverouglaste kućice.

Bio žrtvenik pokretan ili stalan mora ga posvetiti biskup. Poradi toga propisuje liturgija svećeniku, da kod škropljenja najprije poškropi žrtvenik, a kod svečane Mise da ga okadi.

Žrtvenik kao mjesto, na kojem se prinosi žrtva sv. Mise, ističe se jasno pred očima vjernika i svojom strukturom, mjestom, svojim posvećenjem i štovanjem, koje ga odasvud okružuje.

Neka djeca stave pod sliku, koja prikazuje današnji žrtvenik, prenosnu oltarnu ploču i grob za sv.Moći, kartice, kako pripadaju:

DANAŠNJI ŽRTVENIK

PRENOSNA OLTARNA PLOČA

GROB ZA SV. MOCI

TRECA SLIKA

Oprema žrtvenika

P o k a z a t i d j e c i m a l i ž r t v e n i k o d d r v a i l i k a r t o n a, k o j i s u

i z r a d i l i d j e č a c i, a o p r e m u n a č i n i l e d j e v o j č i c e. -"Moja liturgijska bilježnica" br. 5.

Oprema žrtvenika:

1) tri stolnjaka (oltarnika) od lanena ili konopljina platna, od kojih barem jedan seže do poda sa svake strane, druga dva pokrivaju samo ploču

2) tri bitna predmeta: propelo i dvije voštanice. Propelo nas sjeća, da je sv. Misa nastavak žrtve na križu. Svijeće nas opominju, da je Krist svijetlo svijeta.

Osim ovih dviju obvezatnih voštanica može biti na žrtveniku i drugih svijeća. Ako svećenik služi sv. Misu, onda ih može biti šest. Služi li biskup, onda ih ima sedam. Sedma se svijeća u tom slučaju stavlja na sredinu žrtvenika kod propela.

3) vidljiva svjedočanstva bogoljubnosti. Domišljata pobožnost vjernika našla je i drugih ukrasa, da bi iskazala štovanje Kristu, koji dolazi na žrtvenik, to su: kipovi, svjetiljke, cvijeće i drugo..., ali ništa od svega toga ne smije se staviti na sam žrtvenik (nego samo nekoliko vaza s naravnim cvijećem). To ne znači, da taj ukras ne bi bio vrlo mio Isusu. Ali Crkva ne dopušta, da ljubav postane odviše familijarna, a time da se umanji dostojno poštovanje.

Neka se dade djeci da izrade mali žrtvenik od drveta ili kartona i neka ga ukrase sa tri stolnjaka i bitnim predmetima.

ČETVRTA SLIKA

Žrtvenik prije sv. Mise

Z a o v u s l i k u k a o i z a p r e d j a š n j u m o ž e m o p o v e s t i d j e c u u c r k v u i p o k a z a t i i m s v e p r e d m e t e i l i n e k a d j e c a g l e d a j u u z o r a k s a s t a v l j e n o d d j e č j i h c r t e ž a i l i o d s l i k a i z r e z a n i h i n a l i j e p l j e n i h. - Moja liturgijska bilježnica" br. 6.

1) Ministrant stavlja najprije na žrtvenik tri kanonske ploče od kartona (kanon znači pravilo). Stavlja ih uz svetohranište i uz svijećnjake. Na njima su napisane molitve, koje svećenik govori naizust, kad stoji pred svetohraništem ili kad je sasvim na kraju desne ili lijeve strane žrtvenika i nema pred očima misne knjige.

2) Ministrant donese debelu knjigu u kojoj su mise (odatle joj je ime "misal"). On je stavlja na jastuk ili na mali stalak, zlatorez knjige treba da je okrenut prema svetohraništu.

3) Ministrant pripravlja vrčiće s vinom i vodom i stavlja ih na mali stakleni pladanj i pokriva ih malim, brižljivo složenim ubrusom, kojim si svećenik briše prste. On stavlja sve to na mali stol na desnoj strani žrtvenika, a zove se taj stolić kredencija.

4) Postavlja na stepenice na dohvat ruke Zvonce.

5) Napokon zapali svijeće upaljivaćem. Dolazi svećenik. Sad ćemo vidjeti što on nosi.

Neka djeca stave pod predmete ili njihove slike kartice, kako pripadaju: prenosna oltarna ploča, grob sa sv. moćima, kanonske ploče, misal na stalku, misal na jastučiću, vrčići, ubrus (manutergе), zvonce, upaljivač. Ako su djeca u crkvi, neka priprave sve, što treba za sv. Misu.

Napominjemo ovdje, a to vrijedi za svagda da se svi ti crteži mogu izvesti na školskoj ploči. Mogu se upotrijebiti kao dobri modeli.

IV. P o g l a v l j e

ŠTO SVEĆENIK DONOSI NA OLTAR

Svećenik donosi na oltar posvećene predmete od platna, posvećeno posudje i materiju žrtve.

PRVA SLIKA

Posvećeni predmeti od platna

P o k a ž i m o d j e c i i l i s a m e o v e p r e d m e t e i l i t a k v e, š t o s u i h d j e v o j č i c e i z r a d i l e u m a l o m, i l i s l i k e t i h s t v a r i.-
"Moja liturgijska bilježnica" br.7.

Što vidimo? Najprije vidimo četverouglastu uklopnicu sastavljenu od dva kartona, presvučena tkaninom i spojena vrpcom. Gornji je karton iste boje kao i svećenikovo ruho, na njemu je izvezen križ. Uklopnica je slična lisnici ili toku, zato je i njezino ime prema latinskom burza.

U burzu se stavlja četverouglasti platneni i ukrućeni rubac, on se savija četiri puta:

od naprijed prema straga,
od ostraga prema narijed,
od desna na lijevo,
od lijeva na desno,

tako dobivamo devet manjih četvorina. Ovaj se rubac mora savijati uvijek na isti način, da se ne bi kojim slučajem zaostala čestica hostije izgubila ili

oskvrnula. Mali crveni križić označuje stranu, na kojoj treba početi savijati rubac. Na taj platneni rubac postavlja se Kristovo Tijelo, zato se zove korporal ili tjelesnik.

Tjelesnika se smije dotaći samo svećenik, djakon i poddjakon. Kad se mora oprati, u prvoj vodi ga mora isprati samo svećenik.

Ispod burze nalazi se četverougla sta svilena tkanina, koja je također iste boje kao i svećenikovo misno odijelo. To je velum (veo ili kaležnjak), zove se tako, jer pokriva sve ono, što svećenik nosi na žrtvenik.

Ispod vela nalazi se pala ili pokrovac to je četverouglasti ukrućeni ili na karton pričvršćeni laneni rubac, koji se kod sv. Mise meće na kalež.

Napokon dolazi još mali platneni rupćić, složen na troje po širini, on se meće na kalež i visi preko ruba na obje strane. Njime svećenik otire i čisti kalež, zato se i zove purifikatorij ili čistilo. I taj purifikatorij mora svećenik sam isprati u prvoj vodi, a onda ga tek mogu dotaći i drugi.

Neka stave djeca kraj samih predmeta ili njihovih slika kartice s imenima: burza, (tok) korporal (tjelesnik), velum (kaležnjak, veo) Pala (pokrovac), purifikatorij (čistilo).

DRUGA SLIKA

Sveto posudje

P o k a z a t i k a l e ž i p l i t i c u ili l i j e p e s l i k e k a l e ž a i p l i t i c e. "Moja liturgijska bilježnica" br 7.

Posvećeni predmeti koje smo opisali u Prva slika - stavljaju se na kalež i na plitici. Kalež ima oblik čaške, a plitica ili patena je mali tanjurić. Kako nas žrtvenik sjeća na stol u Blagovalištu tako nam i posvećeno posudje dozivlje u pamet sudje na posljednjoj večeri.

Čaška kaleža mora biti barem od srebra i dobro pozlaćena, stalak može biti od druge kovine. To isto vrijedi i za plitici: kalež i plitica moraju biti pozlaćeni, jer su u dodiru s predragocjenom Krvi i Tijelom Kristovim.

Neki su kaleži od velike umjetničke vrijednosti, takvim ih je stvorila pobožnost vjernika. Za Isusa nije ništa odviše lijepo.

Kalež mora posvetiti biskup. Kaleža i plitice smiju se dotaći samo svećenici i oni, kojima je biskup to dopustio.

Neka djeca stave pod sliku svetoga posuđa ili pod posude svoga naloga oltara, kartice, kakve im pripadaju: Kalež, plitica.

TREĆA SLIKA

Tvar (materija) žrtve

N a c r t a j m o n a p l o - č u n e k a d a š n j i k r u h i h o s t i j u.

Svećenik donosi sam na plitici kruh za žrtvu. Vino se već prije sv. Mise ulijeva u vrčić, a ministrant ga kod prikazanja pruža svećeniku.

Nekada su vjernici sami donosili kruh i vino, koje se imalo pretvarati u Tijelo i Krv Isusa Krista. Oni su to pripravljali s najvećom pomnjom.

Prvi su kršćani uzimali čisto pšenično brašno i od njega pravili lijepe male kruščiće, na koje su utisnuli znak križa ili ribe kao simbol Krista. Danas se pripravlja euharistijski kruh od beskvasnog tijesta (azym). On ima oblik hostije, a na njoj su kao na nekadašnjem kruhu utisnuti različiti simboli.

Kao što se kruh pripravlja bez kvasca, tako treba da je vino od grožđanoga soka bez ikakve druge primjese.

Vino, koje treba za sv. Misu, kupuje se obično kod poznatih, savjesnih i bogoljubnih vjernika. Hostije pripravljaju s ljubavlju redovnice. Imade páče redovničkih družba, kojima je prva dužnost, da pripravljaju euharistijski kruh.

Danas postoje u mnogim zemljama bratovštine nazvane "Euharistijsko žito", koje sakupljaju od vjernika pšenicu za pravljenje hostija. U drugim opet zemljama bogoljubni vjernici smatraju svojom časti, što mogu svećenika snabdjevati vinom za sv. Misu.

Neka djeca stave pod slike nekadašnjega kruha i hostije kartice: žrtveni kruščić, hostije.

V. P o g l a v l j e

MISNO RUHO I ODIJELO

PRVA SLIKA

Misno ruho

P o k a ž i m o d j e c i p r a v o m i s n i k o v o p o s v e ć e n o r u h o i l i s l i k u t o g a r u h a. - "Moja liturgijska bilježnica" br. 8.

Svećenik ne dolazi k žrtveniku da služi sv. Misu u svojem običnom odijelu, premda već i ovo treba da potiče vjernike na poštovanje prema njemu. On oblači posebno ruho, a svaki komad toga ruha označuje ona svojstva, kojima treba da bude urešen kad pristupa izvršenju ove najsvetije tajne.

Svećenik velikim poštovanjem obla

či ovo platneno ruho, što su ga izradile pobožne ruke, a prije upotrebe je bilo blagoslovljeno. Pošto je oprao ruke i prekrižio se, svećenik stavlja redom na se pojedine komade ruha, a kod svakoga izgovara od Crkve propisanu molitvu, da bi Bog usadio u njegovu dušu onu krepost, koju odnosni komad ruha simbolizira.

Ruho oblači ovim redom:

1) Humeral - amikt (ogrlić) je veliki platneni rubac, koji je nekada pokrivao svećenikovu glavu kao kakva kaciga, a danas ga svećenik prebacuje preko ramena i veže pod pazuhom vrpcama. Nekada je taj rubac naznačivao "kacigu spasa" koju svećenik kao vojnik Kristov stavlja na glavu polazeći u borbu s djavlom.

2) Alba (bijelo odijelo) je bijela platnena košulja, koja pokriva cijelo tijelo i ruke do šaka. Svojom bjelinom ona je simbol nevinosti duše oprane u Kristovoj Krvi.

3) Cingulum (pas) je laneno uže bijele boje, kojim misnik opasuje albu. To je uže simbol čistoće.

Neka stavi koje dijete pod svaki predmet karticu kako pripada: amikt, alba, cingulum.

DRUGA SLIKA

Misno odijelo

P o k a ž i m o d j e c i i l i p r a v o m i s n i k o v o o d i j e l o, n j e g o v m o d e l u m a l o m i l i s l i k u. "Moja liturgijska bilježnica" br. 8.

Na ovo bijelo platneno ruho, što smo ga netom nabrojili, stavlja svećenik posvećeno odijelo (ornat) iste boje, kakva je boja dana. Ovo se odijelo kao i ruho sastoji od tri dijela.

1) Manipul (naručnik) je mali privjesak od tkanine, koji se stavlja oko lijeve ruke. Nekada bijaše to na lijevoj ruci privezani rubac za otiranje znojna lica. Simbol je Kristove muke.

2) Stola je traka iste širine kao manipul, ali mnogo duža, koju svećenik kod sv. Mise pušta preko prsiju unakrst; ona je simbol neumrlosti.

3) Kazula (misnica) je najgornje odijelo misnikovo, koje prebacuje preko ledja, a nekada je padalo u bogatim naborima. Kazula je označena križem, a simbolizira slatki Kristov jaram, Njegovu ljubav.

Neka koje dijete stavi ispod misnog odijela kartica, kako pripadaju: manipul, stola, kazula.

TRECA SLIKA

Liturgijske boje

S a d a j e v r i j e m e da se t o č n o p r e g l e d a s a - k r i s t i j a.

Boja odijela, koje svećnik oblači za sv. Misu, mijenja se prema crkvenom vremenu ili svetkovini dana.

Bijela se boja upotrebljava na radosne i svečane blagdane Gospodinove, Presvete Djevice, na blagdane priznavalaca, crkvenih učitelja, sv.djevica i žena.

Crvena se boja upotrebljava u Duhovsko doba, na svetkovine sv.Križa i Predragocjenjene Krvi, na svetkovine mučenika.

Zelena boja upotrebljava se u nedjeljama iza Bogojavljenja i iza Duhova.

Ljubičasta boja upotrebljava se u Adventu, u korizmi i na vigilije.

Crna boja upotrebljava se na Veliki Petak, na Dušni dan, u misama zadušnicama.

Ružičasta boja upotrebljava se dva puta na godinu: na treću adventsku nedjelju (Gaudete) i na četvrtu korizmenu (Laetare).

Osim ovih navedenih boja ne može se upotrebljavati ni jedna druga.Ipak

se na neke radosne i svečane blagdane može upotrebljavati odijelo zlatne boje.

---

neka djeca izrade ploču s liturgijskim bojama kao i stanoviti broj kartica s ovim imenima: Radosni i svečani blagdani našeg Gospodina, blagdani Presvete Djevice, Blagdani priznavalaca i crkvenih učitelja, Blagdani svetih djevica, blagdani svetih žena, Duhovsko doba , Blagdani mučenika, Korizma,Vigilije, Veliki petak, Dušni dan, Zadušnice, Treća adventska nedjelja,Svečani blagdani. Neka stave karticu uz boju, koja pripada odnosnom blagdanu.

VI. P o g l a v l j e

ŽIVA SV. MISA

PRVA SLIKA

Sv. Misa i Kalvarija

Predočimo d j e c i s l i k u k o j a p r i k a z u j e s v. M i s u.

Na Kalvariji se odigrao potresni dogadjaj. Kojim je dana zadovoljština Bogu za sve uvrede nanesene grijehom, a ljudski je rod bio otkupljen.

Tu se prikazao Isus-Svećenik kao žrtva. Presveta je Djevica stojeći pod križem trpjela s Njime sve Njegove muke. Njezinom bolu pridružio se sv. Ivan, pobožne žene, pače i dobri razbojnik. Neizmjerna je vrijednost ove žrtve - a to je otkupljenje svih duša na najveću slavu Božju - ona je završila potpunom pobjedom Svetog žrtvovanog Jaganjca nad djavlom.

A sv. Misa nastavlja žrtvu Kalvarije. Ona je odredjena da nam primjenju je njezine zasluge. I ovdje se odigrava za nas nešto neobično veliko i sveto. Eto zato traži Crkva od svih svojih članova, koji čine jedno tijelo s Kristom kao Glavom, da prisustvuju sv. Misi barem nedjeljom i zapovijedanim blagdanom.

Neka djeca stave ispod slike, koja prikazuje sv. Misu ove natpise:

SV. MISA JE ŽRTVA

SVAKI KRŠĆANIN MORA U NJOJ ODIGRATI SVOJU ULOGU

Svi kršćani, koji su došli do razuma, moraju prisustvovati sv. Misi, ali ne samo kao gledaoci. Na Kalvariji nije bilo samo gledalaca. Bilo je tamo ljudi, koji su zajedno trpjeli s Kristom, dok su se drugi pridružili Njegovim krvnicima. Isto tako u sv. Misi, gdje se radi o važnoj sudbini duša, mi ne smijemo biti ravnodušni. Ako mnogi ljudi ostaju ravnodušni, to je samo zato, jer ne znaju što je Misa.

DRUGA SLIKA

Svećenikova uloga

O v d j e s e m o ž e u p o t r i j e b i t i i s t a s l i k a sv. M i s e.

Svi vjernici mogu pripraviti i svom dušom prikazati tvar žrtve, ali je samo jedan čovjek, koji nas može dovesti u izravan dodir sa živim Isusom, samo je jedan čovjek, koji nam može dati Isusa, a to je svećenik.

Svećenik je posrednik izmedju Isusa i nas, potrebni posrednik. Stoga mu dugujemo najveće poštovanje. Njemu dugujemo osim toga i najveću zahvalnost, jer je žrtvovao zahvalno cijeli svoj život, da bude posrednikom, bez kojega ne možemo biti.

U svečanom času pretvorbe on je jedno s Isusom, govoreći kao Isus na Zadnjoj večeri: "Ovo je tijelo moje, ovo je Krv Moja". I zaista, to više ne živi on, nego Krist živi u njemu i govorina njegova usta. On je tada zaista drugi Krist.

Savršenstvo se postizava sjedinjenjem s Isusom. Hoćemo li biti savršeni, ugledajmo se, što je više moguće u svećenika kod žrtvenika.

Pričvrstimo ispod slike Svećenik kod žrtvenika ovaj natpis:

SVECENIK JE DRUGI KRIST

TREĆA SLIKA

Uloga ministranata

S l i k a k a o p r i j e.

U sv. Žrtvi, koja se odigrava na žrtveniku, najvažniju ulogu iza svećenika ima ministrant. Vidi se to i po tome, što crkva zabranjuje svećeniku, da služi sv. Misu bez njega.

Ministrant zastupa, na žalost, vrlo često u tom veličanstvenom činu sam sve vjernike, koji nijesu došli ili su nijemi.

On pripravlja sve na žrtveniku. Kod svete Mise poslužuje svećenika. Ministrant najčešće odgovara kod sv. Mise svećeniku, a kadkada je i jedini, "koji odgovara".

Poradi svoje važne službe i najuže veze sa sv. Misom i on oblači halju crvenu, ljubičastu ili crnu prema Misi, a povrh nje stavlja bijelu košuljicu "roketu" simbol čistoće.

Ministrant vrši tako svetu službu, da je i svećenik po odredbi Crkve

prije redjenja dužan primiti niži red "akolitat", koji odgovara službi ministranta.

Pod sliku, koja prikazuje ministranta, treba staviti traku s ovim riječima:

NAJLJEPŠA ULOGA IZA SVEĆENIKOVE

ČETVRTA SLIKA

Dva dijela sv. Mise

N a c r t a j m o n a p l o č i n a j e d n o j s t r a n i k n j i g u, a n a d r u g o j k a l e ž.

Sv. Misa ima dva dijela: prvi dio nas sjeća nauke našega Gospodina, u drugom se dijelu nastavlja Njegova žrtva.

Negda su katekumeni, tj. odrasli, koji još nijesu primili sv. Krst, nego su se za nj pripravljali, prisustvovali samo prvom dijelu sv. Mise. Samo su vjernici mogli ostati i kod drugoga dijela sv. Mise.

Poradi toga se i prvi dio sv. Mise zove "Misa katekumena", ona nas sjeća Isusova nauka i svršava s "Vjerujem". Drugi se dio zove "Misa vjernih" i sjeća nas Njegove žrtve.

Treba staviti ispod knjige kao simbola Isusova naučavanja ove riječi:

KATEKUMENSKA MISA - MOLITVA I POUKA

A ispod kaleža kao simbola drugoga dijela sv. Mise ove riječi:

MISA VJERNIH - ŽRTVA

VII. P o g l a v l j e

KATEKUMENSKA MISA

PRVA SLIKA

Priprava

1. Svećenik čini znak križa:

Na početku Mise svećenik stoji podno stepenica, okrenut oltaru, a mini - strant kleči, do njega s lijeve.

U tome času, svećenik, ministrant i vjernici moraju načiniti znak križa i kazati:

U ime Oca,
I Sina,
I Duha Svetoga.
Amen

Znak križa je znak kršćanina. Ni - gdje mu nema više mjesta no ovdje:
jer se po sv. Misi nastavlja žrtva našeg otkupljenja, na koju nas taj znak točno podsjeća.

2. Svećenik kaže: "Pristupit ću..." (Introibo).

On to govori u budućem vremenu: "Pristupit ću k oltaru Božjem", ali... ne pristupa. Potrebno je da se najprije pripravi. On stoga moli prvo jedan psalam: "Sudi mi, Bože," a ministrant mu odgovara. Ovaj psalam izražava osjećaje svećenika u tom času, jer psalmista kaže da je odlučio približiti se oltaru svog Boga, Boga, koji je njegova snaga i radost, pa zaziva svijetlo da ga vodi, i uzdanje da ga pripravi. No da zadobije svijetlo i vjeru, potrebno je da bude u milosti Onoga, koji jedini daje i jedno i drugo. Radi toga se svećenik, koji je dotle stajao uspravan naglo i duboko prigiba, moleći oproštenje svojih grijeha.

3. Svećenik priznaje pred svima da je grešnik. (Ispovjedam se)

Razumije se, on ne iznosi svojih grijeha u pojedinosti. On je to prije učinio u ispovijedi, ali on se ponovo kaje, on se ponizuje, jer je tako malo dostojan da se približi tako blizu neograničenom veličanstvu Božjem. Javno, dakle, on ispovijeda ne samo:

Svemogućem Bogu, koji mrzi svaki grijeh,

Blaženoj Mariji vazda Djevici, koja nije nikad počinila ni najmanji grijeh,

Svetom Mihovilu Arkandjelu, koji je pobijedio sotonu,

Svetom Ivanu Krstitelju, koji je bio istodobno i propovjednik i primjer pokore,

Apostolima sv. Petru i Pavlu,koji su nam predaliIsusovu nauku,

Svima Svetima, koji su pobijedili napasti,

nego

i svoj prisutnoj braći, koju ima dužnost izgradjivati, veli da je sagriješio, mnogo sagriješio,

mišlju,

riječju,

djelom,

i da je to njegov grijeh,

njegov preveliki grijeh, i on ih moli da se mole za njega.

Vjernici mu to obećaju usnama ministranta, a oni mole sa svoje strane, oproštenje, koje im svećenik daje.Potom se svećenik i vjernici sjedinjuju da se još jednom skupa pomole Svemogućemu.

4. Svećenik se uspinje simboličkim stubama

Duše su očišćene. Nekoliko kratkih zaziva još za pomoć neba i svećenik, koji je dotada stajaopodno oltara, uspet će se stubama, koje su odredjene da ga sjete vrlina, koje moraju biti u tom času u njegovu srcu:

ljubav

ufanje

vjera

5. Svećenik ljubi oltar. (Po zaslugama Tvojih svetih)

Svećenik se penje. On će i ući ovaj puta, ali na vratima nalazi budne čuvare Gospodnjeg oltara: Svece.

Pred njihovim moćima, on se prigiba, i s poštovanjem, ljubi grob, u kojem one počivaju. Poziva se na njihove zasluge da bi još jednom zamolio oproštenje: "Molimo Te, Gospodine, da se dostojiš po zaslugama Svetih Tvojih,kojih se moći ovdje nalaze, oprostiti sve grijehe moje".

Da djeca shvate tok svećenikovih djela možemo se poslužiti pločom, tj. crtati na ploču, ili nizom razglednica o sv. Misi, ili statičkim slikama na filmskoj vrpci.

DRUGA SLIKA

Molitve

1. Svećenik ulazi. (Ulaz).

On staje pred otvorenu knjigu na desnoj strani oltara i čita odlomak psalma koji se nekad,u svečanim Misama pjevao kod njegova ulaza, te mu se misao podudara sa duhom blagdana.

2. Svećenik zaziva smilovanje Presvetog Trojstva.(Kyrie).

Nakon što je svršen Ulaz, čini se da svećenika, ponovo obuzimlje osjećaj vlastite nedostojnosti u prisutnosti neizmjerne svetosti Božje. On se vraća u sredinu oltara i ondje predsvetohraništem, moli tri puta naizmjence s ministrantom ili vjernicima, trostru

ki zaziv:

"Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se."

3. Svećenik pjeva pjesmu u slavu Presvetog Trojstva (Slava).

Zadobivši ponovno pouzdanje svojom usrdnom prošnjom, Svećenik ponavlja u slavu Presvetoga Trojstva, koje je upravo zazivao, hvalospjev slave. On počinje riječima, koje su nekada pjevali andjeli iznad Betlehemske štalice:

"Slava Bogu na visini
I na zemlji mir ljudima dobre volje.
Hvalimo Te.
Blagoslivljamo Te.
Klanjamo Ti se.
Slavimo Te.
Zahvaljujemo Ti radi velike slave Tvoje
Gospodine, Bože, Kralju nebeski, Bože Oče svemogući.
Gospodine, Sine jedinorodjeni Isuse Kriste...
...Duše Sveti. Amen".

4. Svećenik poziva vjernike da se pridruže njegovoj molitvi (Gospodin s vama. Pomolimo se).

Nakon što je himan slave svršen, svećenik ljubi oltar u znak poštovanja, potom, okrečući se vjernicima, izražava ovu želju:

"Gospodin s vama".

Vjernici odgovaraju: "I s duhom tvojim".

Potom, vraćajući se knjizi, svećenik govori: "Oremus-Pomolimo se".

5. Svećenik iznosi pred Boga molitve prisutnih.

Nekoć je molitva u tom času bila improvizirana. Prisutni, koji su se osjetili nadahnutima, izražavali su glasno, jedan za drugim, svoje molbe, a službujući svećenik, kad je svršilo, ukratko je sažimao njihove molitve, sabirući one, koje su mu se činile shodnije, da se žarko podastru Gospodinu: odatle ime "kolekta" dano ovoj molitvi, a njen je oblik sada unaprijed odredila Crkva.

Predočite djeci plakat ili dio slika, koji odgovara drugoj slici. Mislimo, da je bolje, da se tumači u odlomcima. Kada se pojedinosti dojme djeteta, onda dajte pregled cjeline.

TREĆA SLIKA

Škola učenika Gospodnjih

Pouka

1. Svećenik čita Sv. Pismo (Poslanica). Odmah poslije kolekte, svećenik čita glasno, jedan odlomak iz Biblije, češće iz djela i spisa apostolskih. Zato se taj odlomak zove Poslanica. Izbor poslanice izvela je Crkva tako, da se ona pouka podudara ili odnosi na vrijeme u kojem se nalazimo, ili na blagdan koji se slavi. Ona nam tako govori malo po

malo, tokom cijele godine, o načinu, na koji je Providnost pripravila dolazak Spasiteljev; što su apostoli kazali i učinili, da prošire Njegovu nauku i na stave Njegovo djelo.

2. Svećenik izražava osjećaje, ko je je izazvalo ovo štivo. (Graduale - Pjesma na stepenicama, Allèluia, Tractus-Zavlaka).

Da pouka bude uspješna mora taknu ti srce. Crkva to zna. Zato ona traži da nas gane, stvarajući dojam jednim stihom psalma nazvanim "Graduale", jer su ga nekada pjevači pjevali s najviše ste penice ambona, a zatim pomoću Alleluia.

Alleluia, pjesma radosti, ispušta se u vrijeme pokore. U vrijeme korizme zamjenjuje je vrsta tužaljke, dulja i otegnutija, koja se zato zove Tractus.

3. Svećenik se pripravlja da čita Evandjelje (Očisti srce moje).

On napušta stranu Poslanice. Ministrant prenosi knjigu s desna na lijevo.

Prije nego što ga počne čitati ili pjevati, svećenik se zaustavlja jedan trenutak usred oltara i, duboko prignut, moli Boga "da očisti njegovo srce i njegove usne, kako je očistio usne Izaije proroka ražarenim ugljevljem", po tom da ga Gospodin blagoslovi "da dostojno i prikladno navijesti Njegovo Evandjelje.".

4. Svećenik čita Evandjelje (Slijedi Sveto Evandjelje...)

Nakon ove pripravne molitve svećenik pristupa knjizi. Prisutni ustaju. Okrenut knjizi, svećenik ih moli, da mu se pridruže: "Gospodin s vama". "I s duhom tvojim", odgovaraju prisutni. Potom nastavlja "Slijedi Sveto Evandjelje po Mateju..., Marku, Luki, Ivanu". Ovo govoreći čini znak križa na knjizi, na čelu, na usnama i na srcu. Prisutni isto čine, a ministrant odgovara: "Slava Tebi Gospodine". Nakon što je čitanje Evandjelja svršeno, ministrant izražava još jednom hvalu, koja je u svim dušama: "Slava Tebi, Kriste". Svećenik cjeliva s poštovanjem sveti tekst govoreći: "Po riječima sv. Evandjelja neka se unište naši grijesi", i vraća se na sredinu oltara.

5. Svećenik propovijeda.

Na ovom mjestu u nedjeljnoj Misi svećenik, napuštajući za trenutak oltar i penjući se na propovjedaonicu propovijeda tumačeći prisutnima nauku našeg Gospodina Isusa Krista, čije je vlastite riječi upravo čitao u Evandjelju.

ČETVRTA SLIKA

Ispovijest vjere

Pouka dana čitanjem Poslanice i Evandjelja i propovijedju svećenika svršava se u nedjelje i glavne blagdane, posebno u blagdane apostola

ispovjedanjem vjere: Nicejsko-Carigradskim Vjerovanjem, u kojem

se nalazi posebnom jasnoćom izražena nauka Crkve o glavnim tajnama.

Prisutni su pozvani da se pridruže ovom ispovijedanju vjere, ili tako da ga govore, ili da ga pjevaju, ili da ga potvrde riječju: "Amen", koji tada znači "Da, ja vjerujem, tako je".

Ova mala riječ izražava uvjerenje, koje mora biti u dnu srdaca u trenutku kada se svršava prvi dio sv. Mise namijenjen za pouku prisutnih i pripravu duša.

Poslije ovog ispovijedanja vjere , u prvim vjekovima Crkve, katekumeni su se morali udaljiti. Prvi čin je svršen. Drugom činu, žrtvi, prisustvovali su samo vjernici.

Za tumačenje u pojedinostima upotrijebi sliku s pokretnim figurama, ako je moguće. Vidi Moja liturgijska bilježnica br. lo-11-12.

VIII. P o g l a v l j e

MISA VJERNIH

PRVA SLIKA

Prikazanje

1. Svećenik moli prikaznu molitvu

Kad su katekumeni bili otpušteni, vjernici su donosili na žrtvenik kruh i vino. U isto su vrijeme bogatiji donosili milostinju za svoju siromašnu subraću. Današnje sabiranje priloga u novcu sjeća nas na taj čin kršćanske ljubavi, kao što nas dijeljenje posvećenoga kruha podsjeća na darivanje žrtvenih darova nekada. To dolaženje i odlaženje uvijek bi prouzrokovalo stanovitu "buku". Da to ne bi smetalo vjernike u pobožnosti, pjevao bi se Psalam prema vremenu i svetkovini. Od toga potječe pjesma na Prikazanje. Svećenik je moli, čim se okrene licem k žrtveniku.

2. Svećenik otkriva kalež.

Prije početka Mise svećenik je iz burze izvadio korporal, burzu je prislonio uz žrtvenik na strani Evanđelja, razastro korporal i na nj postavio kalež.

Izmolivši prikazanje otkriva kalež. Najprije digne velum, složi ga i stavi na stranu Poslanice, onda digne kalež sa korporala i stavi ga kraj njega. Skine s kaleža palu i metne uz ka-

nonsku ploču na sredini.

3. Svećenik prikazuje kruh i vino

Hostija je sada otkrita. Svećenik je uzme na pateni u svoje ruke, podignuvši oči k nebu prikazuje ju i moli:

"Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože, ovu neokaljanu žrtvu,
Koju ja nedostojni Tvoj sluga, prinosim Tebi,
Bogu svomu živomu i pravomu,
Za nebrojene grijehe, uvrede i nemarnosti svoje
I za sve koji okolo stoje, kao i za sve vjerne kršćane, žive i mrtve,
Da meni i njima bude na spasenje u život vječni.
Amen.

Izmolivši ovu lijepu prikaznu molitvu svećenik učini patenom znak križa nad korporalom na koji je položio hostiju, a patenu stavi napola pod korporal na strani Poslanice.

4. Svećenik ulijeva vino i vodu u kalež.

Uzevši kalež i purifikatorij lijevom rukom svećenik ide od sredine oltara na desnu stranu. Pomnjivo otire kalež purifikatorijem. Ministrant mu tada pruža vrčiće. Svećenik ulije u kalež najprije vino, a zatim nešto malo vode, pošto ju je prije blagoslovio. Ova voda označuje vjernike, koji se prikazanjem ove žrtve, sjedinjuju sa Spasiteljevom žrtvom.

I zaista, blagoslivljajući vodu, svećenik govori:

"Bože, koji si ljudsku narav u njezinu dostojanstvu divno sazdao,
I još je divnije obnovio
Daj nam po otajstvu ove vode i vina,
Da budemo dionici božanstva onoga, koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva,
Isus Krist, Sin Tvoj, Gospodin naš."

5. Svećenik prikazuje vino.

Vrativši se na sredinu oltara svećenik pogleda na križ, digne prema njemu kalež i moli prikaznu molitvu:

"Prinosimo Ti, Gospodine, kalež spasenja,
I molimo Tvoju blagodat, neka uzađe s ugodnim mirisom pred lice Tvoga Božanskoga veličanstva,
Za spasenje naše i svega svijeta.
Amen".

Pošto je srvšio molitvu svećenik učini kaležom znak križa, zatim ga stavi na korporal iza hostije i pokrije ga palom.

6. Svećenik blagoslivlje kruh i vino.

Svećenik sklopi ruke, položi ih na rub žrtvenika i malo sagnut moli sve likom pobožnošću: "Primi, Gospodine, nas, duhom ponizne i srcem skrušene, i tako neka bude naša žrtva danas pred tvojim

licem, da ti bude mila, Gospodine Bože".

I zaista treba da bude osobito ist onaj, koji pristupa tako blizu Božjem Veličanstvu! Iza ove ponizne molitve svećenik se uspravi, raširi ruke, digne ih prema nebu i gledajući gore prizivlje Duha Svetoga:

"Dodji, Posvetitelju, svemogući vječni Bože...",

zatim spusti ruke i učini znak križa nad kruhom i vinom dodavši:

"I blagoslovi ovu žrtvu pripravljenu tvojemu svetom imenu".

7. Svećenik umiva ruke.

I kao da je svijestan u tom času da ruke, koje su netom blagoslovile kruh i vino, nijesu dostojne da se dotaknu Tijela Kristova, svećenik ide na desnu stranu žrtvenika. Tu ga čeka ministrant držeći vrčić s vodom, pladnjić i mali ubrus. Umivajući ruke svećenik moli Psalam, koji izriče osjećaje njegove duše u tom času:

"Ruke svoje nevinošću umivam
I obilazim tvoj žrtvenik, Gospode..."

8. Svećenik moli Presveto Trojstvo da primi ovaj žrtveni dar.

Vrativši se na sredinu žrtvenika svećenik duboko sagnut prikazuje Presvetom Trojstvu ne samo materiju (tvar) žrtve (kruh i vino), nego i samu žrtvu:

"Primi", kaže on, "Presveto Trojstvo ovaj prinos, što ti ga prinosimo na spomen muke, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista Gospodina našega,

i na čast Blažene Marije vazda Djevice,

i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla i ovih (svetaca, čije se moći nalaze na oltaru.),

i svih Svetih,

da njima bude na čast, a nama na spasenje. I neka se oni udostoje za nas posredovati na nebesima, kojih spomen činimo na zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našemu. Amen.

9. Svećenik poziva vjernike, da se pridruže njegovoj molitvi.

Svećenik prikazuje žrtvu, ali on ne zaboravlja, da se i vjernici moraju sjediniti s njegovom žrtvom, a domalo i sa žrtvom samoga Krista. Stoga ih poziva da se mole s njime.

Poljubivši žrtvenik, okrene se k vjernicima i poziva ih: "Orate fratres - Molite, braćo, da moja i vaša žrtva bude mila Bogu Ocu svemogućemu".

Ministrant odgovara u ime sviju "Neka primi Gospodin žrtvu iz tvojih ruku na hvalu i slavu svojega imena, na korist takodjer našu i svekolike svoje svete Crkve".

Svećenik odgovara tiho "Amen", iza kako se je okrenuo licem prema žrtveniku.

10. Svećenik moli Secretu - Tajnu molitvu.

Nekada su vjernici donosili mnogo žrtvenih darova u kruhu i vinu. Od tih darova odijelio je svećenik samo toliko, mu je trebalo za žrtvu i pričest vjerni-

ka i molio posebnu molitvu nad darovima. Ova se molitva danas zove "Secreta". Kadkada ima više "Secreta", posljednja se svršava riječima, koje svećenik glasno izgovara, da bi vjernici mogli pridružiti činu, koji je svećenik netom izvršio:

"Per omnia saecula saeculorum"
Vjernici odgovaraju: "Amen".

Ovim "Amen" vjernici potvrdjuju, da su se sjedinili sa svećenikom, koji je upravo prikazao Bogu materiju žrtve i žrtvu samu. Njime završava prvi dio Mise vjernih: Prikazanje.

"Moja liturgijska bilježnica" br. 13.

DRUGA SLIKA

Žrtva

A. Središte sv. Mise.

Eto smo stigli do glavnoga dijela sv. Mise. Ovo je tako bitni dio, da po njemu kadkada i čitavu sv. Misu nazivljemo "Svetom Žrtvom". To je najsvetija žrtva, jer u njoj ne prinosi svećenik Bogu kao svome Gospodaru samo polodove zemlje ili koju životinju, kako je to bio običaj u starini. Tu sam Krist po svome svećeniku kojemu je dao vlast, da pretvara kruh i vino u Njegovo Tijelo i Krv, nastavlja svoju žrtvu prinesenu na Kalvariji.

B. Prefacija - Predslovlje

Ovaj svečani dio sv. Mise započinje prefacijom. Svećenik hoće potaknuti vjernike, da što pažljivije prate tajnu, koja će se za čas izvršiti. Kako smo vidjeli, on je uzdignutim glasom završio Prikazanje. Istim glasom nastavlja svoj gorljivi poziv:

"Gospodin s vama - Dominus vobiscum"
Gore srca - Sursum codra.
Hvalu uzdajmo Gospodinu Bogu našemu - Gratias agamus Domino Deo nostro."

I puk odgovara na ove ponovne pozive svećenika. Tada svećenik izriče ili pjeva zahvalnost i radost sviju radi Spasiteljeva dolaska, a kad zvonce zazvoni, vjernici će ga pozdraviti istim riječima, kako je narod nekada pozdravljao Isusa, kad je prolazio Galilejom:

"Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot.
Hosana u visini.
Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje.
Hosana u visini".

C. Kanon.

Sada počinje kanon ili pravilo, prema kojemu se odsada točno sve govori i čini. Svećenik ovlašten od Krista ponavlja Kristove riječi i geste sa sličnom moći, kojom je to Krist

činio. Pratimo ga pažljivo!

1. "Te igitur..." Molitva za crkvu

Svećenik digne ruke k nebu, spusti ih i položi na rub žrtvenika govoreći: "Tebe dakle, premilostivi Oče, smjerno molimo i prosimo po Isusu Kristu, Sinu Tvome, Gospodinu našemu (tu svećenik nakloni glavu - poljubi žrtvenik s poštovanjem) da rado primiš i blagosloviš ove darove, ove poklone, ove svete neoskvrnjene žrtve...(izgovarajući ove tri riječi - darove, poklone, žrtve - svećenik čini znak križa nad kruhom i vinom).

2. Spomen mrtvih

Svećenik sada moli za Bapu, svoga biskupa i za sve pravovjerne biskupe čitave Crkve. Nekada je glasno čitao sa pločica ili diptiha imena onih, za koje se sv. Misa posebno prikazivala. Sada sklopivši ruke, koje je do sada držao uzdignute, sabire se i tihim glasom preporuča Bogu one, za koje prikazuje svetu Misu i sve nazočne.

3. "Communicantes..." - Spomen svetih.

Gospodin je blizu. Oko žrtvenika se stvara rajska atmosfera. Svećenik ponovno uzdigne ruke , prizivlje redom Presvetu Djevicu, apostole, mučenike(od kojih spominje glavne) i sve svete, da priprave duše za veliki čin, koji će se doskora izvršiti.

4. "Hac igitur..."- Žrtvene molitve.

Tišina postaje sve dublja. Svećenik drži ruke nad kaležom i hostijom, na koje odsada upravlja svu svoju pažnju. Tako su nekoć u Starom Zavjetu činili veliki svećenici u času, kad su prikazivali žrtvu. Evo velikog časa! Ministrant daje zvoncem znak vjernicima. Svećenik učini znak križa tri puta istodobno nad kaležom i hostijom, a onda posebno jedan znak križa nad hostijom, a jedan nad kaležom, moleći Boga, da ih učini dostojnima za pretvorbu.

5. Konsekracija - Pretvorba

Svećenik će ponoviti sve ono, što se dogadjalo na Zadnjoj večeri. Ponovit će sve što se tamo dogodilo istim riječima Sv. Pisma i na neki način imitirati sve kretnje Kristove: "Koji dan prije svoje muke uze kruh u svete i časne svoje ruke (svećenik prihvati hostiju palcom i kažiprstom obadviju ruku, te počiže oči prema nebu), i tebi zahvaljujući (svećenik nakloni glavu), blagoslovi (svećenik načini desnom rukom znak križa nad hostijom, koju drži lijevom rukom), prelomi i dade svojim učenicima govoreći: "Uzmite i blagujte od ovoga svi (svećenik se sagne i nasloni rukama na oltar),

"JER OVO JE TIJELO MOJE"

U taj čas Krist je stvarno nazočan na žrtveniku pod prilikama kruha, kako je

bio stvarno nazočan na Zadnjoj večeri. Stoga i svećenik odmah poklekne pred Njim. Ministrant pozvoni, da upozori nazočne. Svećenik podigne hostiju, da joj se vjernici mogu pokloniti. Pošto ju je uzdigao, polako je spušta i položi na korporal, a onda poklekne po drugi puta. Napominjemo, da svećenikovi prsti, kojima se dotakao Tijela Kristova, ostaju stisnuti. Otvaraju se samo, kad se valja ponovno dotaknuti Gospodinova Tijela.

Slobodnim prstima desne ruke svećenik otkrije kalež i nastavlja ovim riječima: "Tako isto, pošto su večerali, uze i ovaj preslavni kalež u svete i časne svoje ruke (svećenik prihvati kalež, nešto ga podigne, onda ga spusti na korporal), jednako tebi zahvaljujući (svećenik prigne glavu) blagoslovi (desnom rukom svećenik blagoslovi kalež, koji drži slobodnim prstima lijeve ruke) i dade svojim učenicima govoreći: "Uzmite i pijte iz njega svi" (svećenik držeći kalež, sagne se i nasloni rukama na oltar izvan tjelesnika kao kod pretvorbe kruha):

"JER OVO JE KALEŽ KRVI MOJE,
NOVOGA I VJEČNOGA ZAVJETA:
- OTAJSTVO VJERE - KOJA ĆE SE ZA
VAS I ZA MNOGE PROLITI NA OTPU-
ŠTENJE GRIJEHA".

Kad je svećenik izgovorio ove riječi, kojima je pretvorio vino u Krv Isusa Krista, svršava riječima sv.

Pisma: "Kolikogod puta budete to činili, činit ćete meni na spomen".

Svećenik poklekne i pokloni se, kako je to učinio iza pretvorbe kruha, a ministrant zvoncem pozove vjernike, da se i oni poklone Spasitelju. Neka gledaju u kalež, koji svećenik u taj čas podiže i neka probude u svojoj duši vjeru u zbiljsku nazočnost Isusovu pod prilikama vina. U taj je čas Isus stvarno nazočan i pod prilikama vina. Ovo nas dijeljenje sjeća, da je kod žrtve na Kalvariji bilo odijeljeno Tijelo i KRv. Svećenik pokrivši kalež ponovno poklekne.

6. Prikazivanje žrtve (Oblatio)

Žrtva je sada na oltaru. Svećenik je prikazuje Ocu, kojemu je namijenjena i koji je jedini dostojan da je primi na svoju slavu. Svećenik će to izvesti, kako je Isus zapovjedio, spominjući se tajna Spasiteljeva života. "Stoga i vršeći spomen tako blažene muke istoga Krista, Sina Tvoga, Gospodina našega, i uskrsnuća od mrtvih, a i uzašašća u nebesku slavu, mi sluge tvoje, a i tvoj sveti puk, Gospodine, prinosimo preslavnoma tvomu veličanstvu od darova, što si ih ti dao, žrtvu čistu, žrtvu svetu, žrtvu neokaljanu (izgovarajući riječ "žrtvu" svećenik prekriži u isto vrijeme kalež i hostiju), sveti kruh vječnoga života (svećenik učini znak križa nad hosti-

jom) i kalež sveudiljnog spasenja (svećenik prekriži kalež)."

Raširivši tada ruke, moli da Bog milostivo primi ovu žrtvu, kako je nekoć primio žrtvu Abelovu, Abrahamovu i Melkisedekovu, zatim sklopi ruke, nasloni ih na rub žrtvenika i duboko sagnut govori: "Smjerno te molimo, svemogući Bože, zapovjedi, da ruke tvoga svetoga anđela prenesu ovo na tvoj uzvišeni žrtvenik, koji je pred licem božanskoga veličanstva tvoga, pa da se svi, koji god budemo od ovoga žrtvenog učešća (tu polju bi žrtvenik) primili presveto Tijelo (svećenik prekriži hostiju) i Krv Sina tvoga (svećenik prekriži kalež), napunimo svakim nebeskim blagoslovom i milošću".

7. Spomen mrtvih

Nitko nije više potreban ovoga blaga milosti Otkupljenja od duša, koje u čistilištu očekuju čas svoga oslobodjenja. One ne mogu ništa više učiniti, da bi požurile čas svoga oslobodjenja, stoga ih se svećenik spominje. On raširi ruke, malo ih podigne, pa ih onda polagano sklopi na molitvu: "Spomeni se, Gospodine, takodjer slugu i službenica svojih (tu spomene ime na onih, za koje prikazuje), koji su otišli pred nama obilježeni pečatom vjere i spavaju u snu mira."

Svećenik tu zastane i gledajući u svetu Hostiju preporučuje Bogu napose neke duše, zatim nastavlja: "Njima, Gospodine, i svima koji u Kristu počivaju, podaj,

molimo, mjesto rashlade, svjetlosti i mira. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen."

8. Spomen svetih i molitva za prisutne

Dosada je svećenik molio tiho, a sada uzdigne glas i udarajući se u prsa kaže "Nobis quoque peccatoribus - I nama grešnicima..." On grešnik, kao predstavnik grešnika prizivlje Božje milosrdje za sebe i za svoju braću. A odmah iza ovoga vapaja bijednog čovjeka svećenik nastavlja tiho i smireno molitvu. Pošto se netom spomenuo Crkve, koja se bori, spominje sada Crkvu u slavi na nebu, kamo se i mi nadamo doći jednoga dana. Spomenuvši imena nekih apostola i mučenika, svećenik nastavlja: "Primi nas, molimo, u njihovu družbu ne po procjeni naših zasluga, nego po obilju svoga smilovanja. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen".

9. Svršetak žrtvovanja

Nekada je svećenik blagoslivljao u taj čas darove, koji su služili kršćanima za jelo. Danas on blagoslivlje tri puta kalež i hostiju i govori: "Po kojemu sve ovo, Gospodine, uvijek dobro stvaraš, posvećuješ, oživljavaš, blagoslivlješ i podaješ nama".

10. Svečana hvala Božja

Svećenik digne palu, nasloni je uz kanonsku ploču, poklekne, uzme Tijelo Kristovo palcem i kažiprstom desne ruke, a

slobodnim prstima lijeve ruke prihvati kalež. Hostijom prekriži najprije tri puta kalež: "Po njemu i s njime i u njemu", zatim prekriži dva puta korporal ispred kaleža: "Jest tebi, Bogu Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga..." i napokon podignuvši malo kalež i hostiju završava ovim riječima: "...svaka čast i slava..." Svećenik položi hostiju i kalež na korporal, poklekne i završi ovu molitvu, koju je započeo tiho, uzdignutim glasom:

"Per omnia saecula saeculorum".

"Amen", odgovaraju vjernici i potvrdjuju ovom riječi sve, što se u tišini zbivalo na žrtveniku. Ovom se istom riječi završava i drugi dio "Mise vjernih", koji smo nazvali "žrtva".

"Moja liturgijska bilježnica" br. 14.

TREĆA SLIKA

Sv. PRIčest

Sastanak Božje obitelji oko očinskog stola

"Misa vjernik" ponavlja različite faze Zadnje večere. Pošto je pretvorio kruh u svoje Tijelo, a vino u svoju Krv, Krist je dao apostolima svoje Tijelo za hranu, a svoju Krv za piće. Tako se i svećenik iza pretvorbe kruha i vina pripravlja da primi Tijelo iKrv Isusa Krista. Nijednom se molitvom ne

bi mogao bolje pripraviti nego onom, koju nas je Isus učio.

1. "Pater..." - Molitva gospodnja.

Sklopljenih ruku svećenik počinje moliti: "Pomolimo se. Spasonosnim zapovijedima potaknuti i božanskom poukom naučeni usudjujemo se govoriti: Oče naš, koji jesi na nebsima itd..." Svećenik zatim raširi ruke i očima uprtim u sv. Hostiju moli Očenaš, a ministrant završava posljednjom prošnjom:

"Sed libera nos a malo".

"Amen", odgovara sasvim tiho svećenik, prihvaća zatim slobodnim prstima desne ruke patenu (prsti, kojima se dotakao Tijela Kristova, ostaju svejedno ko stisnuti) i u molitvi potanje proširuje, što je ministrant upravo bio rekao:

2. Razvijanje zadnje prošnje Očenaša.

"Oslobodi nas, Gospodine, od svih zala prošlih, sadašnjih i budućih; ipo zagovoru blažene i slavne vazda Djevice Bogorodice Marije (kod toga imena nakloni glavu prema knjizi), s blaženim tvojim apostolima Petrom i Pavlom i Andrijom i svima svetima, daj milostivo mir u naše dane (izgovarajući ove posljednje riječi svecenik se prekriži patenom, poljubi je i podmetne pod sv. Hostiju), da pomoću tvoga milosrdja budemo uvijek kako slobodni od svakoga grijeha tako sigurni od svake pometnje.

3. Lomljenje sv. Hostije

Sada svećenik stavi sv. Hostiju na patenu, otkrije kalež, poklekne, uzme palcem i kažiprstom desne ruke sv. Hostiju, nadnese je nad kalež, prihvati je takodjer palcem i kažiprstom lijeve ruke, a medjutim nastavlja polagano predjašnju molitvu "Po istom Gospodinu našemu Isusu Kristu, Sinu Tvome... razlomi sv. Hostiju na dvoje. Položi na patenu svoju polovicu, koju drži sa dva prsta desne ruke, istim prstima otkine od lijeve polovice odozdo mali komadić. Preostali dio ove polovice stavi kraj desne polovice govoreći: "koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog". Zatim prihvati kalež lijevom rukom i držeći otkinuti dio nad čaškom kaleža, svećenik govori glasno: "Per omnia saecula saeculorum". Na tu molitvu odgovara ministrant u ime vjernika "Amen".

S onim malim dijelom posvećene Hostije učini svećenik tri puta znak križa nad kaležom i nastavlja: "Mir Gospodnji bio vazda s vama" - "I s duhom tvojim", odgovara mu ministrant.

Svećenik spusti česticu u kalež govoreći tihim glasom: "Ovo miješanje posvećenje Tijela i Krvi Gospodina našega Isusa Krista neka bude nama, koji ga primamo, za život vječni. Amen." Na to otare nad kaležom palac i kažiprst svake ruke, da bi i najmanja čestica pala u kalež, ako je možda prionula uz

njegove prste, dok je držao sv. Hostiju. Pokrije kalež, prigne koljeno i stavi ruke na korporal zadržavši ponovno ona dva prsta skupa.

4. "Agnus Dei..." - Molitva za mir

Pripravljena je sveta gozba. Gospodin će za koji čas doći u srce svoga svećenika. Upravivši pogled na svete prilike, svećenik se udara tri puta u prsa moleći Onoga, kojega je sv. Ivan Krstitelj nazvao "Jaganjcem Božjim", "da nam se smiluje", "da nam daruje mir". Zatim se sagne i položi sklopljene ruke na rub žrtvenika moli tri molitve kao pripravu za sv. Pričest. U njima ponavlja istu usrdnu prošnju za Crkvu i za sebe.

4. Pričest svećenika

Svećenik tada poklekne i kaže što će učiniti: "uzet ću nebeski kruh i prizvat ću ime Gospodnje". Govoreći to uzimlje dvije polovice sv. Hostije palcem i kažiprstom lijeve ruke, a s ostalim prstima iste ruke podmetne pliticu, da se ni jedna čestica sv. Hostije ne izgubi. Onda se sagne i slobodnim prstima desne ruke udara se u prsa i tri puta ponavlja smjernu stotnikovu prošnju: "Gospodine, nisam dostojan, da unidješ pod krov moj, nego samo reci riječ, i ozdravit će duša moja". Prve riječi "Domine, non sum dignus" izgovara glasno, a ministrant zvoncem pozivlje vjernike, da se tome činu pridruže,

Zatim stavi obje polovice svete Hostije jednu na drugu i držeći ih desnom rukom načini s njima znak križa govoreći: "Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu moju za život vječni. Amen." Sagnuvši se duboko blaguje s najvećim poštovanjem Presveto Tijelo i klanja se nekoliko časaka Spasitelju u dubokoj sabranosti, a patenu stavlja na korporal. Ali Krist je nazočan u svakoj najmanjoj čestici isto onako kao i u čitavoj Hostiji. Budući, da su dva prsta svejednako stisnuta, uzima svećenik patenu kažiprstom i srednjim prstom i najpažljivije pokupi čestice, koje su možda ostale na tjelesniku i sa plitice ih spušta u kalež. Priton govori zahvalnu molitvu uzetu iz Psalama, koje je Isus pjevao na Zadnjoj večeri: "Što da uzvratim Gospodinu za sve što mi je učinio? Uzet ću kalež spasenja i prizvat ću ime Gospodnje. Hvaleći prizvat ću Gospodina i bit ću spašen od svojih neprijatelja". Ne dopušta li nam upravo Kristova Žrtva, da prinesemo Ocu dužnu zahvalnost? Svećenik učini kaležom znak križa, kako ga je prije je učinio sa sv. Hostijom i govori: "Krv Gospodina našega Isusa Krista čuvala dušu moju za život vječni. Amen". Metnuvši patenu pod bradu, da se ne bi prosula koja kapljica iz kaleža, svećenik se pričesti Predragocjenom Krvi, u koju je prije bio spustio dijelak velike sv. Hostije.

5. Pričest vjernika

Odmah iza svećenikove Pričesti pričešćuju se vjernici. Naš Gospodin nije sišao na žrtvenik samo radi svećenika. Isus je htio spasiti čitav ljudski rod, zato i biskupi i svećenici iza apostola, izvršuju Njegovu izričitu zapovijed i sv. Pretvorbom nam Ga davaju svima. Neka dodju vjernici, neka dolaze svi vjernici, koji imaju čisto srce i pravu namjeru, da Ga blaguju!

Svećenik se okrene k vjernicima i pokazuje im "Jaganjca Božjega". Kako je prije svoje pričesti sam izgovarao smjernu stotnikovu prošnju, tako je i sada ponavlja tri puta, da bi vjernike pobudio na poniznost, kojom trebaju da prime svojega Boga. U svojim rukama drži svećenik uskrsnuloga Krista, koji je ovdje otajstveno nazočan, istavit će Ga na usne onih, koji su klekli uz pričesnu klupu govoreći: "Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu tvoju za život vječni. Amen". Ne možemo li primiti Isusa u sv. Pričesti, a hoćemo biti dionici sv. Žrtve, probudimo u sebi barem želju, da Ga primimo. Ta se želja za Isusom zove duhovna sv. Pričest.

Moja liturgijska bilježnica"b br.15.

ČETVRTA SLIKA

Zahvala

1. Ablucija - Ispiranje kaleža i ruku.

Pošto je pričestio vjernike, svećenik pohranjuje Presveti Sakramenat u svetohranište. Kako je Isus sa svojim apostolima iza večere pjevao himnu zahvale, tako i sada počinje za sve, za svećenika i vjernike, čas zahvale.

Stojeći u sredini žrtvenika svećenik je položio lijevu ruku s patenom na korporal, a desnom pruža kalež ministrantu i govori: "Gospodine, daj da čistom dušom držimo ono, što smo primili ustima; i ovaj vremeniti dar neka bude vječni lijek". Ministrant mu ulijeva vina u kalež a svećenik kretom ruke ispije u kaležu sva mjesta, kojih se dotakla Predragocjenjena Krv. Kalež ispije držeći lijevom rukom pliticu ispod brade.

Tada svećenik položi patenu na žrtvenik. Uzme kalež, položi na nj još u vijek stisnuti palac i kažiprst obih ruku, a ostalim prstima pridržava kalež i ide na stranu poslanice. Ministrant polijeva svećeniku prste najprije vinom, a onda vodom, da ih ispere. Za to vrijeme svećenik govori: "Neka tvoje Tijelo, Gospodine, koje sam primio, i Krv koju sam pio , prione uz moje srce, i daj, da nikakva grešna ljaga ne ostane u meni, koga su okrijepile čiste i sve

te tajne. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen."

Svećenik prenese kalež i stavi ga kraj korporala. Otare prste purifikatorijem, a onda ispije kalež. Zatim purifikatorijem otare usne i kalež. Na kalež metne purifikatorij, zatim patenu, onda palu, savije korporal i stavlja ga u burzu, stavlja velum preko pale, i na velum burzu.

Za to vrijeme prenese ministrant knjigu na stranu Poslanice.

2. Pričesna i popričesna molitva

Svećenik odlazi od sredine oltara do knjige i moli pričesnu antifonu (pretpjev), vrati se na sredinu i pozdravlja: "Dominus vobiscum", ide ponovno do knjige i moli glasno posebnu molitvu za taj dan, koja se zove popričesna, a to znači molitva poslije sv. Pričesti. Kadkada ih ima više, kao što imade više dnevnih molitava i tajnih, na primjer, kad se u isti dan slavi više svetaca ili u pokorničko vrijeme. Svršivši molitvu, svećenik zatvori knjigu i ide na sredinu žrtvenika.

3. "Ite missa est..." i "blagoslov"

Svećenik poljubi žrtvenik, okrene se k vjernicima i kaže: "Dominus vobiscum", zatim "Ite missa est" - Idite Misa je završena, a vjernici na to odgovaraju: "Bogu hvala - Deo gratias". Svećenik okrenut licem prema žrtveniku sagne

se i posljednji puta prikaže Presvetom Trojstvu žrtvu, koja je sada izvršena, Zatim se okrene vjernicima i učini nad njima znak križa govoreći: "Dominus vobiscum", i načini mali znak križa najprije na čelu, zatim na usnama, a onda na prsima. Kad je završio Evandjelje, ministrant kaže: "Deo gratias - Bogu hvala". Svećenik zatvori misnu knjigu okrenuvši zlatorez prema žrtveniku, vrati se u sredinu, sidje i klekne na prvu spepenicu. Tu moli molitve poslije sv. Mise.

5. Molitve na podnožju žrtvenika

Ove su molitve novijega datuma. Papa Lav XIII. odredio je, da se moli tri puta Zdravo Marijo, zatim molitva Zdravo Kraljice s pripadnom molitvom i Molitvu sv. Mihovilu. Papa Pijo X. dodao je trokratni zaziv: "Presveto Srce Isusovo, smiluj nam se". Iza završenih molitava, svećenik poklekne, pokrije glavu biretom odlazi u sakristiju, gdje nastavlja zahvalu odredjenim molitvama.

"Moja liturgijska bilježnica" br. 16.

IX. Poglavlje

UVODJENJE DJECE U SUDJELOVANJE KOD SVETE MISE

I. PRINCIPI

Dosadašnja tumačenja privukla su pažnju djeteta na dogadjaje u prošlosti, ali koji se obnavljaju u sadašnjosti; na liturgijske predmete, ali tako kodjer i na to, kako se oni upotrebljavaju; na sve što čini svećenik, ali i na smisao njegovih čina. Tumačenja nisu ni historijska ni liturgijska u pravom smislu riječi, ili bolje jesu, ali samo utoliko koliko se liturgija i povijest mogu doimati duše djeteta i probuditi njegovu religioznu radoznalost. Drugim riječima, ova tumačenja imaju samo taj cilj, da priprave dijete, da ga možemo uvesti u tu najveću tajnu, da ga pripravimo, te dijete može ući u taj "sveti čin" i u njemu odigrati svoju ulogu čitavom svojom dušom.

Mi smo to djeci tumačili na satu vjeronauka ili u crkvi, ali izvan sv. Mise. Sad će dijete doci k sv. Misi. Što će sad biti?

Budući da smo dijete upozoravali na čine svećenikove kod žrtvenika, mora ga ono i gledati kod oltara. Bilo bi besmisleno pokazati mu sliku, kad može gledati pred sobom pravu

stvarnost. Vrlo je dobro, da se poslužimo slikom kod tumačenja, ali kada ga hoćemo uvesti da sudjeluje u misteriju sv. Mise, slika se nikako ne može upotrijebiti. Što bi rekao glumac, kad bismo ga prisilili, da mjesto sa živim partnerima igra s njigovim fotografijama?

Ako smo djetetu dobro protumačili sve svećenikove čine, to će onaj, koji ga uvodi u sudjelovanje u sv. Misi trebati samo kadkada da štogod istakne, da možda jednom riječi sjeti na njihov smisao, da čine uskladi s duševnim stanjem, koje oni zahtijevaju, da djetetu pomogne, da i ono iskaže u molitvi ili pjesmi, ono što je posve naravno, da dijete zamoli ili osjeti u času, kad se svećenikove geste odigravaju.

Dijete treba navoditi, da moli lijepe molitve ili pjeva pjesme, koje savršeno odgovarju onome, što se zbiva na žrtveniku.

Svi mi dobro znademo, da je lakše govoriti nego činiti i da je potreban veliki autoritet, da se može održati u sabranosti ne samo jedno dijete, nego čitavo mnoštvo. Ipak treba znati, da možemo postići sabranost kod djece: 1) ako smo svojim tumačenjem pobudili njihov trajni interes, 2) ako i sami znademo često šutjeti. Mi si često umišljamo da su djeca dobro sudjelovala kod sv. Mise, ako je čitava crkva pjevala iz svega glasa ili molila zajednički pa bilo i misne molitve, a zapravo djeca nisu od toga ništa

ratumjela. Od takve Mise ostaje toliko koliko od katekizma, koji se uči samo napamet. Isti uzroci daju iste posljedice. Kad je tko završio s pohadjanjem katekizma, kako se ono kaže, prestaje dolaziti i na svetu Misu zbog istih razloga.

To se ne bi dogadjalo, kad bi bila osvojena duša djeteta, svakoga djeteta. Čitavo naše nastojanje mora ići za tim, da osvojimo dušu, da uspodtavimo izmedju nje i Krista osobni i živi kontakt.

S A D R Ž A J

Strana

PREDGOVOR 1
I. Poglavlje - Duboko značnje svete Mise 5
1.Slika: Zadnja večera 5
2.Slika Kalvarija 6
3.Slika: Sv. Misa 8
II.Poglavlje - Važnost sv. Mise . . 10
1.Slika: Sv. Misa-središte života 10
2. Slika Sv. Misa - duhovno središte svijeta 11
3.Slika: Sv. Misa - središte jedinstva 13
III.Poglavlja - Žrtvenik i njegova oprema 14
1.Slika: Zrtvenik nekada . . . 14
2.Slika: Žrtvenik danas . . . 15
3.Slika: Oprema žrtvenika . . 17
4.Slika: Žrtvenik prije sv.Mise 19
IV.Poglavlje - Što svećenik donosi na oltar? 21
1.Slika: Posvećeni predmeti od platna 21
2.Slika: Sveto posudje 23
3.Slika: Tvar (materija) žrtve 24
V. Poglavlje - Misno ruho i odijelo 25
1.Slika: Misno ruho 25
2. Slika Misno odijelo 27
3.Slika: Liturgijske boje . . . 28
VI.Poglavlje - Živa sv. Misa . . . 29
1.Slika:Sveta Misa i Kalvarija 29
2.Slika:Svećenikova uloga . . . 31

3.Slika:Uloga ministranta . . . 32
4.Slika:Dva dijela sv.Mise . . 33
VII.Poglavlja - Katekumenska Misa 34
1.Slika:Priprava 34
2.Slika: Molitve 37
3.Slika: Škola učenika Gospodnjih 39
4.Slika: Ispovjest vjere . . . 41
VIII.Poglavlje - Misa vjernih . . 43
1.Slika:Prikazanje 43
2.Slika:Žrtva 48
3.Slika:Pričest 56
4.Slika:Zahvala 62
IX.poglavlja - Uvodjenje djeoe u sudjelovanje kod sv. Mise 65
Sadržaj 68